

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Коломийський навчально-науковий інститут

Кафедра педагогіки і психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Методика навчання освітньої галузі
«Громадянська та історична»**

Освітня програма Початкова освіта

Спеціальність : А3 Початкова освіта

Галузь знань : А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 25 серпня 2025р.

м. Коломия - 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична»
Викладач (-і)	Марчук Микола Васильович
Контактний телефон викладача	0955077102
E-mail викладача	Mykola.marchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=63&id_cou=6615
Консультації	Консультації до самостійної роботи студентів проводиться на практичних заняттях (тривалість – не фіксована, залежить від потреб студента проводиться у межах робочого часу викладача.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична» вивчається студентами спеціальності «Початкова освіта» на третьому курсі у першому семестрі. Змістове наповнення навчальної дисципліни Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична» спрямоване на розкриття сутності основних процесів і явищ, формування уявлень студентів про проблему взаємодії природи і суспільства; формування у майбутніх учителів початкових класів наукового світогляду; розширення уявлень студентів про суспільство як цілісну матеріальну систему, компоненти якої знаходяться у постійному розвитку і взаємодії.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Мета курсу Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична» – формувати у майбутніх учителів початкових класів знання і уявлення щодо проблеми взаємодії природи і суспільства, як системи, сутності основних процесів і явищ, які відбуваються в суспільстві, в Україні і карпатському регіоні; формувати знання про етносоціальне й соціально-культурне середовище особистості. Здобуті знання і уявлення є підґрунтям, що формує у студентів уявлення про суспільство як систему, дає змогу розуміти і аналізувати процеси і явища, які відбуваються у суспільстві.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність: ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії. Загальні компетентності: ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. Фахові компетентності:	

- СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.
- СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційнокомунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.
- СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
- СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.
- СК-5. Здатність до проектування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
- СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
- СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовнолітературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.
- СК-8. Здатність до збору, інтерпретації та застосування даних у сфері початкової освіти із використанням методів наукової діяльності до формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
- СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.
- СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.
- СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

5. Результати навчання

ПР-01 Організовувати монологічну, діалогічну та полі логічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-03 Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.

ПР-09 Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного і психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм медичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії боулінгу та різних проявів насильства чи будь-якої із форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.			
ПР-17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
практичні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативн вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		Кількість год.	
		лекції	заняття Сам. робота
1. Що я знаю про себе, Україну і світ?		2	2 10
2. У чому полягає роль родини та громади в житті людини.		2	2 10
3. Чому і як виникають спільноти / громади?		2	4 10
4. «Велика» і «мала» батьківщина. Людство як велика громада.		2	2 10
5. Як виникають правила?		2	4 10
6. Влада і суспільство.		2	4 10
Загальна кількість год.		12	18 60
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Шкала оцінювання: національна та ECTS		
	Сума балів за всівиди навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
			для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики
	90 – 100	A	відмінно
	80–89	B	добре
	70–79	C	
	60–69	D	задовільно
	50–59	E	
	26–49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов’язковим повторнимвивченням

		дисципліни																						
	Фактична кількість балів, отримана студентом за результатами поточного контролю та підсумками, переводиться в державну оцінку за такими критеріями: А – оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язуванні практичних задач; В – оцінка «добре» (80-89 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання; С – оцінка «добре» (70-79 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи розрахунки, аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності; D – оцінка «задовільно» (60-69 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді; E – оцінка «задовільно» (50-59 балів) виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності його викладання; FX – оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену (26-49 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання; F – оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) (0-25 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, незнання основних фундаментальних положень. Екзаменаційна оцінка – сума балів за практичні роботи, виконані протягом семестру(60%), контрольну роботу(10%) і письмові відповіді та практичне завдання екзаменаційного білету(30%). Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань. Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни. Оцінки за залік: <table><tr><th colspan="3">Шкали оцінювання</th></tr><tr><th>університетська</th><th>національна</th><th>Шкала ЄКТС</th></tr><tr><td>90-100</td><td rowspan="5">зараховано</td><td>A</td></tr><tr><td>80-89</td><td>B</td></tr><tr><td>70-79</td><td>C</td></tr><tr><td>60-69</td><td>D</td></tr><tr><td>50-59</td><td>E</td></tr><tr><td>26-49</td><td rowspan="2">не зараховано</td><td>FX</td></tr><tr><td>1-25</td><td>F</td></tr></table>		Шкали оцінювання			університетська	національна	Шкала ЄКТС	90-100	зараховано	A	80-89	B	70-79	C	60-69	D	50-59	E	26-49	не зараховано	FX	1-25	F
Шкали оцінювання																								
університетська	національна	Шкала ЄКТС																						
90-100	зараховано	A																						
80-89		B																						
70-79		C																						
60-69		D																						
50-59		E																						
26-49	не зараховано	FX																						
1-25		F																						
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань, креативність рішень, творчий підхід.																							
Практичні заняття	виконання 50% практичних робіт																							
Умови допуску до підсумкового	виконання 50% практичних робіт.																							

контролю	
Підсумковий контроль	Залік
7. Політика навчальної дисципліни	
Викладання дисципліни Методика навчання освітньої галузі «Громадянська та історична» ґрунтується на засадах академічної доброчесності – сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання. з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Присутність студентів на практичних заняттях, контрольній роботі та іспитах є обов’язковою. Очікування щодо роботи студентів під час занять: активність, комунікабельність, творчість.	
8. Рекомендована література	
1. Бакка Т.В., Марголіна Л.В., Мелешенко Т.В. Людина і світ: підручник для 11 кл. загальноосвітнього навчального закладу: (рівень стандарту, академічний рівень, профільний рівень). К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. 240 с. 2. Карапузова Н.Д., Карапузова І.В., Помагайбо В.М., Починок Є.А. Основи природознавства. Інтегрований курс: підручник для студентів вищих навчальних закладів освіти / за ред. В.М. Помагайбо. К.: Академія, 2014. 476. 3. Кафтан М. В. Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти: підруч. для 5 кл. закл. заг. сер. освіти / М.В. Кафтан, О.Г. Козорог, І.А. Костюк, В.В. Селіваненко, І.А. Цеунов. – Київ: Світич, 2022. – 208 с.	
Додаткова	
1. Богуш А.М., Гавриш Н.В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник. Вид. 2-е. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с. 2. Гільберг Т.Г., Сак Т.В. Природознавство: підручник для 4-го класу загальноосвітнього навчального закладу. 2-ге вид. К.: Генеза, 2016. 176 с. 3. Лисенко Н.В. Еко – око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 352 с. 4. Марчук В., Марчук М. ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: ШЛЯХ ДО АСОЦІАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЧЛЕНСТВА. <i>Вісник Прикарпатського університету</i>. Серія: Політологія. Випуск 20, 2025. С. 49-56. DOI https://doi.org/10.32782/2312-1815/2025-20-7 5. Марчук М. УКРАЇНСЬКІ ЕТНОКУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ В СІЧОВому РУСІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ. <i>ПЕДАГОГІЧНА НАУКА Й ОСВІТНЯ ПРАКТИКА В РЕАЛІЯХ ВІЙНИ: ВИКЛИКИ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ: зб. наукових праць / упоряд. Слипаник О. В., Поясик О. І., Ковальчук О. В., Русакова О. В., Івано-Франківськ: НАІР, 2025. 332 с. (316-321).</i> 6. Методика ознайомлення дітей з природою: хрестоматія / укладач Н.М. Горопаха. К.: Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.	

Викладач:

Марчук М. В.